

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Πληροφορίες: Α. Πανολάσκου
Τηλέφωνο: 213 151 6795
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.:853

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

Κοινοποίηση:
1. Πίνακας Διανομής
2. Περιφερειακή Ομοσπονδία
Ατόμων με Αναπηρία
Δυτικής Ελλάδας και Νοτίων Ιονίων Νήσων
romamea_dit@hotmail.com

Θέμα: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. **2933/3-9-2025** Αναφορά»

Σε απάντηση της ανωτέρω Αναφοράς, κατά λόγο αρμοδιότητας σας γνωρίζουμε ότι:

Α. Συνταξιοδότηση γονέων ή συζύγων ατόμων με αναπηρία

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170) που αντικατέστησαν την παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48) όπως ισχύουν, ασφαλισμένος/-η σε φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ανεξαρτήτως ημερομηνίας πρώτης ασφάλισης (παλιός και νέος ασφαλισμένος), που συμπλήρωνε 7.500 ημερών εργασίας ή 25ετή πραγματικό συντάξιμο χρόνο μέχρι 18/08/2015, θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος ως γονέας ή αδερφός αναπήρου τέκνου με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή σύζυγος αναπήρου με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, εφόσον πληρούσε τις λοιπές ειδικές προϋποθέσεις που ο νόμος όριζε, ανάλογα με τη συγγενική σχέση. Επομένως, οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι: **α)** είναι γονείς και αδέρφια ατόμων άγαμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (τα οποία δεν εργάζονται και δεν νοσηλεύονται σε ιδρύματα με δαπάνη ασφαλιστικού ή άλλου δημόσιου φορέα), καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό 80% και άνω (εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο), **β)** έχουν συμπληρώσει μέχρι 18.08.2015 είτε 7.500 ημέρες εργασίας είτε 25 έτη πραγματικής ασφάλισης και **γ)** πληρούν και τις λοιπές, κατά περίπτωση, προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48), όπως

αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170), δικαιούνται σύνταξη χωρίς όριο ηλικίας.

Σύμφωνα με την υποπαράγραφο Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94) και την με α.π. Φ11321/οικ.47523/1570/23.10.2015 (Β' 2311) απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω διατάξεων, θεσπίστηκε για πρώτη φορά από 19.08.2015 και μετά ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για την εν λόγω κατηγορία ασφαλισμένων το 55ο έτος, το οποίο σταδιακά αυξανόταν μέχρι το 62ο έτος και το οποίο ισχύει για θεμελίωση, εφεξής, από 01.01.2022 (βλ. και την υπ' αριθ. Σ40/95/480598/25-11-2021 Εγκύκλιο του ε- ΕΦΚΑ «*Διευκρινίσεις για την ενιαία και ορθή εφαρμογή των διατάξεων περί συνταξιοδότησης γονέων, συζύγων η αδελφών αναπήρων*»). Συνεπώς, οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι: **α)** είναι γονείς και αδελφια ατόμων άγαμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (τα οποία δεν εργάζονται και δεν νοσηλεύονται σε ιδρύματα με δαπάνη ασφαλιστικού ή άλλου δημόσιου φορέα), καθώς και σύζυγοι αναπήρων με ποσοστό 80% και άνω (εφόσον έχουν διανύσει τουλάχιστον δεκαετή έγγαμο βίο), **β)** συμπληρώνουν από 19.08.2015 και μετά είτε 7.500 ημέρες εργασίας είτε 25 έτη πραγματικής ασφάλισης και **γ)** πληρούν και τις λοιπές, κατά περίπτωση, προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 3232/2004 (Α' 48), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 του ν. 3996/2011 (Α' 170), δικαιούνται σύνταξη με όριο ηλικίας συνταξιοδότησης το 55ο έτος [το οποίο αυξάνεται ανάλογα με το έτος, κατά το οποίο συμπληρώνεται ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης (οι 7.500 ημέρες εργασίας ή τα 25 έτη πραγματικής ασφάλισης)] και από 01.01.2022 και εφεξής με όριο ηλικίας το 62ο έτος..

Κατά συνέπεια το δικαίωμα συνταξιοδότησης με 25ετία γονέων παιδιών με αναπηρία άνω του 67% ή συζύγων ατόμων με αναπηρία άνω του 80% ούτε ανεστάλη ούτε καταργήθηκε. Εξακολουθεί να ισχύει με την πρόσθετη προϋπόθεση συνταξιοδότησης την πλήρωση των 62 ετών για θεμελίωση από 1.1.2022. Τα ανωτέρω ισχύουν για τους ασφαλισμένους ιδιωτικού και δημοσίου τομέα όλων των πρώην φορέων που εντάχθηκαν στον ε-ΕΦΚΑ, με εξαίρεση τους δημοσίους υπαλλήλους και στρατιωτικούς που συνταξιοδοτούνται με τις διατάξεις της παρακάτω ενότητας 2.

2. Οι μόνιμοι υπάλληλοι του Δημοσίου, που συνταξιοδοτούνται με το ασφαλιστικό καθεστώς του Δημοσίου, γονείς που έχουν ανάκατα για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνα (με γνωμάτευση ΑΣΥΕ) με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%, θεμελιώνουν δικαίωμα για σύνταξη με τη συμπλήρωση του πενήνταετούς 50ου έτους της ηλικίας τους και εικοσιπενταετούς (25ετούς) πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας είτε ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά από 01.01.1993 και μετά (νέοι ασφαλισμένοι) με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 3 του ν.2084/1992 (Α'165), όπως έχουν αντικατασταθεί και ισχύουν σύμφωνα με την περ. α της παρ.7 του άρθρου 6 του ν. 3865/2010

(Α'120), είτε έχουν διορισθεί μέχρι την 31.12.1992 (παλαιοί ασφαλισμένοι), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1β του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 (Α' 210, Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων), όπως αντικαταστάθηκε με την υποπ. ββ της παρ.2β του άρθρου 6 του ν. 3865/2010. Η συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων προστατεύθηκε ειδικώς και εξαιρέθηκε από την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης του ν.4336/2015 (Α'94), με την πρόβλεψη ότι το σχετικό δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί μόνο από τον έναν γονέα κατόπιν συναίνεσης και του έτερου γονέα.

Οι ανωτέρω διατάξεις που διέπουν τη συνταξιοδότηση συγγενών (γονέων, αδερφών και συζύγων) που προστατεύουν άτομα με αναπηρία είναι ειδικού δικαίου και έχουν θεσπιστεί για τη προστασία της οικογένειας αλλά και των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή (άρθρο 21 του Συντάγματος), δεδομένου ότι πρόκειται για άτομα που χρήζουν ειδικής κοινωνικής μέριμνας, ούτως ώστε να επιχειρείται η εστίαση της προνομιακής δυνατότητας συνταξιοδότησης στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει πραγματική ανάγκη στήριξης και προστασίας των ατόμων με αναπηρία.

Αφορά συνταξιοδότηση κατά παρέκκλιση του γενικού νομοθετικού πλαισίου και αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των περιπτώσεων καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος αυτού.

Το αίτημα για αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου συνταξιοδότησης των συγγενών (γονέων, αδερφών και συζύγων) ατόμων με αναπηρία, εξετάζεται στο πλαίσιο της ενιαιοποίησης των κανόνων συνταξιοδότησης με αιτία την αναπηρία όλων των ασφαλισμένων του e-ΕΦΚΑ, λαμβανομένων υπόψη και των δυνατοτήτων του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος από πλευράς βιωσιμότητας.

Β. Συνταξιοδότηση ατόμων με αναπηρία με ποσοστό 67% και άνω με 25ετία.

Οι ασφαλισμένοι του e-ΕΦΚΑ που καθίστανται ανάπηροι θεμελιώνουν δικαίωμα σε σύνταξη λόγω αναπηρίας με τις ενιαίες διατάξεις του αρ.11Α ν.4387/2016 με ελάχιστο ποσοστό αναπηρίας 50% και χρόνο ασφάλισης που δεν ξεπερνά τις 4.500 ημέρες οποτεδήποτε ή τις 1.500 ημέρες ασφάλισης, εκ των οποίων τουλάχιστον εξακόσιες (600) ημέρες ασφάλισης εντός των τελευταίων πέντε (5) ετών πριν από την ημερομηνία έναρξης της αναπηρίας ή πριν από το έτος έναρξης της αναπηρίας, προϋποθέσεις ευνοϊκότερες από το συγκεκριμένο αίτημα.

Γ. Επαναφορά του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων.

Το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.) θεσπίστηκε με το άρθρο 20 του ν. 2434/1996 (Α'188), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 24 του ν. 2556/1997 (Α'270) και το άρθρο 34 του ν.3996/2011 προκειμένου για τους συνταξιούχους γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, των οργανισμών κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης,

πλην ΟΓΑ, καθώς και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (Ν.Α.Τ.), και με το άρθρο 1 παρ. 2 του ν.2453/1997 (κύρωση της ΠΝΠ «Μέτρα ενίσχυσης των χαμηλοσυνταξιούχων») όπως ίσχυσε με το άρθρο 25 του ν.2592/1998 και το άρθρο 1 του ν.2768/1999 προκειμένου για τους συνταξιοδοτούμενους από το Δημόσιο.

Για τη χορήγηση του επιδόματος λαμβάνονταν υπόψη συγκεκριμένα ηλικιακά και εισοδηματικά κριτήρια.

Ως εισοδηματικά κριτήρια που λαμβάνονταν υπόψη για τη χορήγηση ήταν :

α. το συνολικό καθαρό ετήσιο εισόδημα από συντάξεις, κύριες και επικουρικές, συμπεριλαμβανομένων και των μερισμάτων ή βοηθημάτων, μισθούς, ημερομίσθια και λοιπά επιδόματα

β. το συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα του συνταξιούχου, και

γ. το συνολικό ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο με ειδικό τρόπο εισόδημα.

Ο έλεγχος της πλήρωσης των ανωτέρω εισοδηματικών κριτηρίων διενεργούνταν για τους μεν συνταξιούχους των φορέων κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης από την ΗΔΙΚΑ ΑΕ σε συνεργασία με την ΑΑΔΕ, η οποία παρείχε τα οικονομικά και φορολογικά στοιχεία των συνταξιούχων, για δε τους συνταξιούχους του Δημοσίου από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΓΛΚ.

Με το άρθρο 92 του ν.4387/2016, προβλέφθηκε η σταδιακή μείωση του ΕΚΑΣ από 01.06.2016 και έως τις 31.12.2019 για όλους τους συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ, ενώ από 1.1.2020 προβλέφθηκε η πλήρης κατάργησή του.

Η κατάργηση του ΕΚΑΣ από 01.01.2020 αποτελεί επακόλουθο της θέσπισης της εθνικής σύνταξης με το ν.4387/2016, καθότι και οι δύο παροχές (ΕΚΑΣ και εθνική σύνταξη) αποτελούν μη ανταποδοτικές παροχές χρηματοδοτούμενες κατ' αποκλειστικότητα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και όχι από την καταβολή ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων.

Τυχόν τροποποίηση των ανωτέρω δεν αντιμετωπίζεται από το Υπουργείο.

Δ. Αύξηση των κύριων συντάξεων που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ και μέτρα προστασίας των συντάξεων κατά του πληθωρισμού και του αυξημένου κόστους διαβίωσης.

Σχετικά με ενέργειες βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου με στόχο την αξιοπρεπή διαβίωση σε συνθήκες αύξησης του κόστους ζωής των συνταξιούχων του e-ΕΦΚΑ, με την παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι από την 1.1.2023, το συνολικό ποσό της κύριας σύνταξης αυξάνεται κατ' έτος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με βάση συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου διά του δύο (2) και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του

μέσου Ετήσιου Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

Ακολουθως με το **άρθρο 18 του ν. 4997/2022 (Α'219)**, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι η ΚΥΑ της παρ. 4α του άρθρου 14 του ν.4387/2016, περί καθορισμού του συνολικού ποσού της σύνταξης που αυξάνεται από την 01.01.2023 κατ' έτος, εκδίδεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Εισηγητική Έκθεση του κρατικού προϋπολογισμού. Διαφορές μεταξύ των στοιχείων της Εισηγητικής Έκθεσης του κρατικού προϋπολογισμού και των αντίστοιχων στοιχείων που δημοσιεύει η Ελληνική Στατιστική Αρχή λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό του συντελεστή αύξησης των συντάξεων στην απόφαση του πρώτου εδαφίου που αφορά στο αμέσως επόμενο έτος και αποδίδονται.

Κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω, εκδόθηκε η απ 126331/28.12.2022 κοινή Υπουργική Απόφαση (Β' 6949) με την οποία καθορίστηκε από 01.01.2023 το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον ε-Ε.Φ.Κ.Α, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2022, το οποίο ανέρχεται σε επτά και εβδομήντα πέντε εκατοστά επί τοις εκατό (7,75%). Στη συνέχεια εκδόθηκε η α.π. Φ. 11321/οικ.104985/4.12.2023 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 6856) με την οποία καθορίστηκε από 01.01.2024 το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον ε- Ε.Φ.Κ.Α, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2023, το οποίο ανέρχεται σε τρία επί τοις εκατό (3%), ενώ με την α.π. 53457/12.12.2024 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 6865) καθορίστηκε από 1.1.2025 το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον ε-ΕΦΚΑ με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2024 και το οποίο ανέρχεται σε 2,4%. Βάσει των ανωτέρω, το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης από 1.1.2025 ανέρχεται σε 436,40 €.

Τέλος, σημειώνεται πως προκειμένου για την οικονομική ενίσχυση των συνταξιούχων που διατηρούν προσωπική διαφορά, με το άρθρο 17 του ν. 5162/2024 προβλέπεται η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, κυμαινόμενης μεταξύ 100 και 200 ευρώ, για τους συνταξιούχους του ε- ΕΦΚΑ στους οποίους καταβλήθηκε τον Νοέμβριο του 2024 κύρια σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου και οι οποίοι κατά τον μήνα αυτό είχαν ποσό προσωπικής διαφοράς συντάξεων, συμψηφιστέας με την ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων, μεγαλύτερο των δέκα (10) ευρώ.

Αντίστοιχα, για την προστασία των συντάξεων από τον πληθωρισμό του έτους 2024, με το άρθρο 123 του ν. 5078/2023 προβλέπεται η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, κυμαινόμενης μεταξύ 100 και 200 ευρώ για τους συνταξιούχους του ε- ΕΦΚΑ στους οποίους καταβλήθηκε τον Οκτώβριο του 2023 κύρια σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου και οι οποίοι κατά τον μήνα αυτό είχαν ποσό προσωπικής διαφοράς συντάξεων, συμψηφιστέας με την ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων, μεγαλύτερο των δέκα (10) ευρώ, ενώ για την στάθμιση του πληθωρισμού κατά το έτος 2022, με το άρθρο 80 του ν.5036/2023, χορηγήθηκε εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, κυμαινόμενη μεταξύ 200 και 300 ευρώ, στους συνταξιούχους του ΕΦΚΑ που διατηρούσαν προσωπική διαφορά και των οποίων οι συντάξεις, ως συνολικό ποσό, είτε δεν αυξήθηκαν καθόλου είτε αυξήθηκαν μερικώς.

Τέλος, πέραν των ανωτέρω μέτρων, για τους συνταξιούχους με προσωπική διαφορά έχει ήδη εξαγγελθεί η υιοθέτηση νομοθετικής ρύθμισης για χορήγηση αύξησης στη σύνταξή τους με βάση το δείκτη αναπροσαρμογής συντάξεων, για το 2026 με τον συμψηφισμό του 50% της αύξησης με την προσωπική διαφορά, και για το 2027 με την ολοσχερή κατάργηση του συμψηφισμού. Οι επί μέρους λεπτομέρειες για την σταδιακή χορήγηση των αυξήσεων για τους συνταξιούχους με προσωπική διαφορά θα καθοριστούν στο σχέδιο διάταξης που θα προωθηθεί για ψήφιση το προσεχές χρονικό διάστημα.

Ε. Πλήρης ενοποίηση των συνταξιοδοτικών ταμείων υπό τον e-ΕΦΚΑ με την υιοθέτηση ενιαίου κανονισμού για τις συντάξεις αναπηρίας.

Με την υπ' αριθ. πρωτ. 91812/19.10.2023 (Β'6264) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η οποία ακολούθως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθ. πρωτ. 98036/08.11.2023 (Β'6573), 51577/24.11.2024 (Β'6739) και συμπληρώθηκε με την υπ' αριθ. πρωτ. 54403/20.12.2024 (Β'7566), συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας (Ο.Ε.) με σκοπό την επανεξέταση των υφιστάμενων διατάξεων και τη θέσπιση νέων ενιαίων κανόνων για όλες τις συντάξεις αναπηρίας του e-ΕΦΚΑ. Η Ο.Ε. έχει αναλάβει το έργο α) της χαρτογράφησης των υφιστάμενων κανόνων και προϋποθέσεων για όλες τις συντάξεις αναπηρίας όλων των εντασσόμενων στον e-ΕΦΚΑ Φορέων και Κλάδων, συμπεριλαμβανομένων του Δημοσίου και του ΝΑΤ, β) της εισήγησης πλέγματος νέων ενιαίων κανόνων για όλες τις συντάξεις αναπηρίας, προς θέσπιση και γ) της κοστολόγησης και οικονομικής αποτίμησης του πλέγματος των προτεινόμενων νέων ενιαίων κανόνων.

Η Ο.Ε. έχει ξεκινήσει το έργο της για πρώτη φορά στις 2.2.2024 υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Συνολικά έχουν πραγματοποιηθεί δεκατρείς (13) συνεδριάσεις με την πιο πρόσφατη να λαμβάνει χώρα στις 28.08.2025. Η ομάδα θα ολοκληρώσει το έργο της με την υποβολή σχετικού πορίσματος προτάσεων ενοποίησης των διατάξεων αναπηρίας.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Πίνακας Διανομής:
Βουλευτής κ. Αθανασίου Μαρία

ANNA ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υφυπουργού